

Bölüm 1

FARKLI YAKLAŞIMLAR IŞIĞINDA EĞİTİM PROGRAMI KURAMLARININ İNCELENMESİ

Bilge Özgür İNAM¹

GİRİŞ

Eğitim programlarının düzenlenmesinde felsefenin nasıl rehberlik ettiği önemlidir. Felsefe doğrudan uygulamaya yansımamakla birlikte dolaylı olarak kuramlar üzerinden uygulamayı etkiler. 1918 yılında Bobbitt tarafından kaleme alınan ilk eğitim programı kitabının ardından günümüze kadar çeşitli kuramcılar farklı bakış açılarıyla program kuramları ile ilgili önerilerde bulunmuştur.

Kuram sözcüğünün Türk Dil Kurumu'nda üç farklı anlamı bulunmaktadır. Bu anlamları tek tek ele alarak program açısından yorumlamanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

1. Uygulamalardan bağımsız olarak ele alınan soyut bilgi.

Program geliştirme alanı sağlam felsefi dayanakları olan, sistematik ve uygulamalı bir alandır. Kuram ve uygulama arasındaki ilişkinin somutlaştırılması gerekmektedir. Dolayısıyla programı etkileyen kuramları uygulamalardan bağımsız ele almak pek mümkün gözükmemektedir. Felsefenin uygulamaya dönüştürülmesinde kuram önemli bir yol haritasıdır.

2. Belirli bir konudaki düşüncelerin, görüşlerin bütünü.

Düşünceler kuramlardan ve felsefelerden bağımsız olarak ortaya çıkmaktadır. Program çalışmalarında eğitime dair düşünceler öğretme öğrenme süreçlerinin düzenlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Felsefi düşünme biçimlerinden bağımsız program olamaz.

3. Sistemli bir biçimde düzenlenmiş birçok olayı açıklayan ve bir bilime temel olan kurallar, yasalar bütünü, nazariye, teori.

Araştırmanın Amacı

Program çalışmaları akıl temelli, rasyonel, sistematik, düşünsel birikime dayalı görüşlerle yapılmalıdır. Hangi hedeflerin seçileceği, bu hedeflere nasıl ulaşılabileceği, hangi konu alanlarına yer verileceği, hangi becerilerin nasıl geliştirileceği ve değerlendirileceğine ilişkin belirlemek için kuramlar yol göstericidir.

¹ Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, bilgeozgur1986@gmail.com

luşsal bir gereklilik olarak tanımlanmaktadır. Eğitimin özündeki amaç toplumu dönüştürme yönündeki kendi kapasitelerinin ayırında oluş olarak görülebilecek olan bir bilinçlenmedir. Bilincin gelişmesini insanların özgürleşmesinin aracı olarak görür. Bu bilinçlenme bağlama göre değişir. Kişinin bulunduğu koşullarda, bilinçlenme yoluyla onu özgürleştiren eğitim sağlanmalıdır. Bu, bazen okuma-yazma, bazen bir dil eğitimi, bazen matematik bilgi ve becerisi olabilir.

Freire doğrudan bir program modeli önermemesine rağmen kavramları ince lenerek program açısından çıkarımlar yapılabilir. Yukarıdaki örneklere ek olarak “praxis” kavramı oldukça ilgi çekici. Kısaca kişinin bilinçlenmesi, yaşadığı toplumla, kendi bağlamıyla ilgili eleştirel bir eylem olarak tanımlanabilir (Freire,2018; Kridel, 2010; Null,2010; Vittoria, 2017).

KAYNAKLAR

1. Apple, M.W. (1979). *Ideology and Curriculum*. London: Routledge and Kegan Paul.
2. Apple, M.W. (1993). *The Politics of Official Knowledge: Does a National Curriculum Make Sense?*. *Teachers College Record*. 95-2, 222-241.
3. Bobbit, J.F. (2017). *Eğitim Programı*. (Rüzgar, M.E.). Ankara: Pegem Akademi. (1919).
4. Bümen, N.T., Aktan, S. (2014). *Yeniden Kavramsallaştırma Akımı Işığında Türkiye’de Eğitim Programları ve Öğretim Alanı Üzerine Özeleştirel Bir Çözümleme*. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 22-3, 1123-1144.
5. ÇELEN, Y . (2015). *İlköğretim Öğretmenlerinin Matematiğe Yönelik Tutumlarının Öğretmen Özellikleri Açısından İncelenmesi*. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 331-343. DOI: 10.14686/buefad.v4i2.1082000141
6. Çelen, Y. (2019), *Mesleki Eğitim Kurs Programlarının Geliştirilmesi: Savatlı Gümüş İşlemciliği Kurs Programı Modül Örneği*, *Eğitim Bilimlerinde Akademik Çalışmalar*, Şubat 2019, Cetinje-Karadağ
7. Dewey, J. (2004). *Deneyim ve Eğitim*. (Akıllı, S.). Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık. (1998).
8. Eisner, W.E., (2002). *The Educational Imagination*. New Jersey: Merrill Prentice Hall.
9. Freire, P. (2018). *Ezilenlerin Pedagojisi*. (Hattatoğlu, D.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (1968).
10. Kridel, C. (2010). *Encyclopedia of Curriculum Studies*. UK: Sage Publications.
11. Mızıkacı, F. (2017). *Müfredat. Eleştirel Pedagoji Dergisi*, 51-52.
12. Null, W. (2011). *Curriculum: From Theory to Practice*. USA: Rowman&Littlefield Publishers.
13. Peters, R.S., (2005). *Education and The Education of Teachers*. USA: Taylor & Francis Group.
14. Pinar, W. (1975). “ *The Method of Currere*”. Paper Presented At The Annual Meeting Of The American Research Association (Washington, D.C., April 1975).
15. Pinar, W. (1999). *The Reconceptualization of Curriculum Studies*. Pinar, W. (Ed). *Contemporary Curriculum Discourses: Twenty Years of JCT*. USA: Peter Lang Publishing.
16. Pinar, W. (2004). *What Is Curriculum Theory?* New Jersey: Lawrence Erlbaum.
17. Pinar, W. (2011). *The Character of Curriculum Studies*. America. Palgrave Macmillan.

Eğitim Bilimleri Araştırmaları I

18. Schiro, M. S., (2008). Curriculum Theory Conflicting Visions and Enduring Concerns.USA: Sage Publications.
19. Schwab, J.J., (1971). The Practical: Arts of Eclectic. The School Review. 79-4, 493-542.
20. Schwab, J.J., (1983). The Practical 4: Something For Curriculum Proffesors to Do. Curriculum Inquiry. 3-13, 239-265.
21. Slattery, P. (2006). Curriculum Development in The Postmodern Era. New York: Taylor &Francis Group.
22. Vittoria,P. (2011). Paulo Freire:Diyalođun Pedagojisine Giden Yol. (Cakcak, T. Y ve Cakcak, E.). Ankara: Kalkedon Yayınları. (2011).